

PRZEWYCIĘŻONY (10) *part praet pass pf*

przewyciężony (6), **przewyciężon** (4).

e jasne; w formach złożonych o jasne; w formach niezłożonych -on (2), -ón (1) SarnStat (2:1).

sg m N przewyciężon (4), przewyciężony (2); ~ (attrib) -ony (1) SarnStat; ~ (praed) -on (4) HistAl, SarnStat (3), -ony (1) NiemObr. ◇ I przewyciężonym (3). ◇ pl N m pers przewyciężeni (1).

Składnia dopełnienia sprawcy: przewyciężony od czego (1).

Sł stp s.v. przewyciężyć, Cn brak, Linde bez cytatu s.v. przewyciężyć.

1. Pokonany, zwyciężony (4) : Do manus aut herbam Wyznamam fie być przewyciężonym. *Mącz* 91c, 88d.

W przen (1) : iż gdyby był [*Piotr*] od páná nie zádźierzány/ áni rátowány/ pewnieby był od bran piekielnych przewyciężony. *NiemObr* 33.

a. W walce zbrojnej (1) : Po wthore potykał fie [*Darius*] z Alexandrem/ á ná oftátek Dárius był przewyciężon [*Darius victus fugit*] *HistAl* E5.

b. [W dyskusji [czym]: Na to [*papieżnicy*] pozwolić długo nie chcieli, aż byli tym przewyciężeni, iż Krystus Pan mowi: Quorumcunque remiseritis peccata. *AktaSynod* I 285.]

c. [O uczuciach: opanowany przez coś, który uległ czemuś [czym]: [*Boże*] Czorky roszkazanya oyczowskiego tak nyeposlvszney [...] nyewidziedzyczasz a nye odrzekasz sye, alye i owsem oyczowską mylosczyą przewiczyżoni oni [*lege: ony (= onej)*] powstawayanczi a wraczayanczi sye dobrowolnye yesczi ssam kv oblapyenyv zabyegasz. *ModlKobiet* 9v.]

2. Któremu udowodniono sądownie winę; skazany, zmuszony przez sąd do zrobienia czegoś (4) : A gdzie będzie przewyciężon/ Celnik ten/ w którymkolwiek fądzie w Koronie [...] ma wrócić cło ftronie/ z winą dwu let grzywien *SarnStat* 402 [*idem*] 391.

Wyrażenia: »[o co] prawem przewyciężony« = *któremu udowodniono sądownie winę (1)*: żeby takowy łápácž pánny o to práwem przewyciężony [*iure convictus*] wedle ftárych Státutów częśc/ á która ná to zwoliła/ dobrá wśzyftkié dziedziczné [...] tráciłi. *SarnStat* 642.

»prawem przewyciężon [do czego]« = *zmuszony przez sąd do czegoś (1)*: W ípráwách *criminalia*, áni Król, áni Stároftá nie ma [...] żadnégo fkázowácž/ áž któryby fie o iáki vczynek wyznał, ábo práwem przewyciężon był do wyznánia. *SarnStat* 150 [*idem*] [*HerburtStat* 27 (*Linde błędnie: przewyciężon s.v. przewyciężyć*)]

3. Uniestwiony, zatracony (2) : A valentiore interire, Być przewyciężonym/ Obráżonym. *Mącz* 105b.

a. Przez Boga zsyłającego karę [w czym (= z powodu czego)] (1) : Raczy też [...] [*Panie*] zeľfromocić mowę wft ich/ á niechay będą przewyciężeni w pyľze swoiey [*et comprehendantur in superbia sua*]. *WróbŻołt* 58/13.

Synonimy: **1.** pobity, pogromiony, pokonany, porażony; **2.** pokonany, przekonany; **3.** zatracony.

Cf **PRZEWYCIĘŻYĆ**